

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΩΝ

---

§ 6.1. Η έννοια της συνάρτησης

Α' ΟΜΑΔΑΣ

1. i) Πρέπει $x - 1 \neq 0$, δηλαδή $x \neq 1$. Άρα το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι το: $\mathbb{R} - \{1\} = (-\infty, 1) \cup (1, +\infty)$.
ii) Πρέπει $x^2 - 4x \neq 0 \Leftrightarrow x(x - 4) \neq 0 \Leftrightarrow x \neq 0$ και $x \neq 4$.
Άρα, το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι το:
$$\mathbb{R} - \{0, 4\} = (-\infty, 0) \cup (0, 4) \cup (4, +\infty).$$

iii) Πρέπει $x^2 + 1 \neq 0$ που ισχύει πάντοτε. Άρα, το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι όλο το $\mathbb{R}$.
iv) Πρέπει $|x| + x \neq 0 \Leftrightarrow |x| \neq -x \Leftrightarrow x > 0$.
Άρα, το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι το σύνολο $(0, +\infty)$.
2. i) Πρέπει: $x - 1 \geq 0$ και $2 - x \geq 0 \Leftrightarrow 1 \leq x \leq 2$.
Άρα, το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι το σύνολο $[1, 2]$.
ii) Πρέπει $x^2 - 4 \geq 0 \Leftrightarrow x \leq -2$ ή $x \geq 2$
αφού οι ρίζες του τριωνύμου $x^2 - 4$ είναι οι αριθμοί -2 και 2 .
Άρα, το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι το σύνολο $(-\infty, -2] \cup [2, +\infty)$.
iii) Ομοίως, το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι το σύνολο $[1, 3]$ αφού
οι ρίζες του τριωνύμου και οι αριθμοί 1 και 3 .
iv) Πρέπει $\sqrt{x} - 1 \neq 0 \Leftrightarrow \sqrt{x} \neq 1 \Leftrightarrow x \geq 0$ και $x \neq 1$.
Άρα, το πεδίο ορισμού της συνάρτησης είναι το σύνολο
$$[0, +\infty) - \{1\} = [0, 1) \cup (1, +\infty).$$
3. Είναι
 $f(-5) = (-5)^3 = -125.$
 $f(0) = 2 \cdot 0 + 3 = 3.$
 $f(6) = 2 \cdot 6 + 3 = 15.$
4. i) Έστω x ο ζητούμενος φυσικός αριθμός. Τότε, ο τύπος της συνάρτησης
θα προκύψει ως εξής:

$$x \xrightarrow{+1} x + 1 \xrightarrow{\cdot 4} (x + 1) \cdot 4 \xrightarrow{+x^2} (x + 1) 4 + x^2.$$

Επομένως, θα είναι $f(x) = (x + 1)4 + x^2 = x^2 + 4x + 4 = (x + 2)^2$
 $\delta\eta\lambda\alpha\delta\eta f(x) = (x + 2)^2, x \in \mathbb{N}. \quad (1)$

Έτσι θα έχουμε $f(0) = 2^2 = 4, f(1) = 3^2 = 9, f(2) = 4^2 = 16$ και $f(3) = 5^2 = 25.$

ii) Επειδή $x > 0$, έχουμε:

- ✓ $f(x) = 36 \Leftrightarrow (x + 2)^2 = 6^2 \Leftrightarrow x + 2 = 6 \Leftrightarrow x = 4.$
- ✓ $f(x) = 49 \Leftrightarrow (x + 2)^2 = 7^2 \Leftrightarrow x = 5.$
- ✓ $f(x) = 100 \Leftrightarrow (x + 2)^2 = 10^2 \Leftrightarrow x = 8.$
- ✓ $f(x) = 144 \Leftrightarrow (x + 2)^2 = 12^2 \Leftrightarrow x = 10.$

5. i) Για $x \neq 1$ έχουμε:

$$\begin{aligned} f(x) = 7 &\Leftrightarrow \frac{4}{x-1} + 5 = 7 \Leftrightarrow \frac{4}{x-1} = 2 \\ &\Leftrightarrow 2(x-1) = 4 \Leftrightarrow x-1 = 2 \Leftrightarrow x = 3. \end{aligned}$$

ii) Για $x \neq 0, 4$ έχουμε:

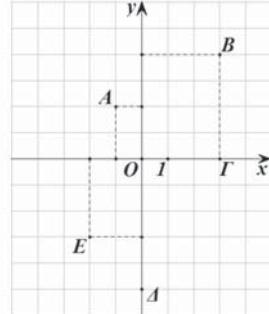
$$\begin{aligned} g(x) = 2 &\Leftrightarrow \frac{x^2 - 16}{x^2 - 4x} = 2 \Leftrightarrow \frac{(x-4)(x+4)}{x(x-4)} = 2 \Leftrightarrow \frac{x+4}{x} = 2 \\ &\Leftrightarrow x+4 = 2x \Leftrightarrow x = 4, \text{ αδύνατη.} \end{aligned}$$

iii) Για $x \in \mathbb{R}$ έχουμε:

$$h(x) = \frac{1}{5} \Leftrightarrow \frac{1}{x^2 + 1} = \frac{1}{5} \Leftrightarrow x^2 + 1 = 5 \Leftrightarrow x^2 = 4 \Leftrightarrow x = 2 \text{ ή } x = -2.$$

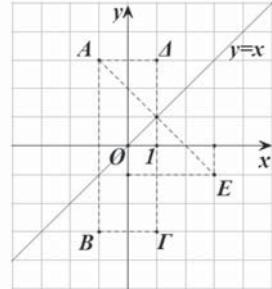
§ 6.2. Γραφική παράσταση συνάρτησης Α' ΟΜΑΔΑΣ

1. Τα σημεία είναι αποτυπωμένα στο διπλανό σχήμα.

2. Πρέπει $2 < x < 5$ και $1 < y < 6$.

3. Το συμμετρικό του $A(-1, 3)$,
- ως προς τον άξονα x' είναι το $B(-1, -3)$
  - ως προς τον άξονα y' είναι το $\Delta(1, 3)$
  - ως προς τη διχοτόμο της γωνίας $x \hat{O} y$ είναι το $E(3, -1)$
  - ως προς την αρχή των αξόνων είναι το $\Gamma(1, -3)$.

4. Με βάση τον τύπο $(AB) = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$ της απόστασης των σημείων $A(x_1, y_1)$ και $B(x_2, y_2)$, έχουμε
- $(OA) = \sqrt{4^2 + (-2)^2} = \sqrt{20} = 2\sqrt{5}$.
  - $(AB) = \sqrt{(3+1)^2 + (4-1)^2} = \sqrt{4^2 + 3^2} = \sqrt{25} = 5$.
  - $(AB) = \sqrt{(1+3)^2 + 0^2} = 4$.
  - $(AB) = \sqrt{0^2 + (4+1)^2} = 5$.

5. i) Είναι
- $$(AB) = \sqrt{(4-1)^2 + (-2-2)^2} = \sqrt{3^2 + 4^2} = 5.$$
- $$(AG) = \sqrt{(-3-1)^2 + (5-2)^2} = \sqrt{4^2 + 3^2} = 5.$$
- $$(BG) = \sqrt{(-3-4)^2 + (5+2)^2} = \sqrt{2 \cdot 7^2} = 7\sqrt{2}.$$
- $\triangle$
Αρα, $(AB) = (AG)$, οπότε το τρίγωνο ABG είναι ισοσκελές με κορυφή το A .

ii) Είναι

$$(AB) = \sqrt{(-1-1)^2 + (1+1)^2} = \sqrt{2 \cdot 2^2} = 2\sqrt{2}, \text{ οπότε } (AB)^2 = 8.$$

$$(AG) = \sqrt{(4-1)^2 + (2+1)^2} = \sqrt{2 \cdot 3^2} = 3\sqrt{2}, \text{ οπότε } (AG)^2 = 18.$$

$$(BG) = \sqrt{(4+1)^2 + (2-1)^2} = \sqrt{26}, \text{ οπότε } (BG)^2 = 26.$$

Παρατηρούμε ότι $(BG)^2 = (AB)^2 + (AG)^2$. Αρα το τρίγωνο ABG είναι ορθογώνιο, με ορθή γωνία την A .

6. Είναι

$$(AB) = \sqrt{(5-2)^2 + (1-5)^2} = 5.$$

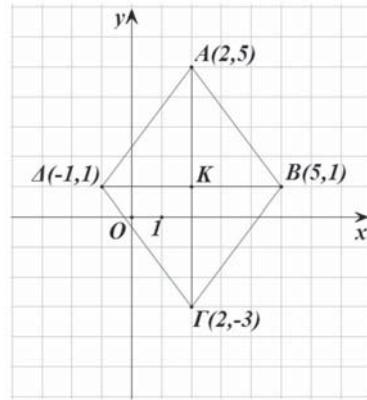
$$(B\Gamma) = \sqrt{(2-5)^2 + (-3-1)^2} = 5.$$

$$(\Gamma\Delta) = \sqrt{(-1-2)^2 + (1+3)^2} = 5.$$

$$(\Delta A) = \sqrt{(2+1)^2 + (5-1)^2} = 5.$$

Άρα το τετράπλευρο $A\Gamma\Delta B$ έχει όλες τις πλευρές του ίσες, οπότε είναι ρόμβος.

Σχόλιο: Άμεσα προκύπτει ότι το $A\Gamma\Delta B$ είναι ρόμβος, αφού οι διαγώνιες του τέμνονται κάθετα και διχοτομούνται.

7. Πρέπει

- i) $f(2) = 6 \Leftrightarrow 2^2 + k = 6 \Leftrightarrow k = 2.$
- ii) $g(-2) = 8 \Leftrightarrow k(-2)^3 = 8 \Leftrightarrow k = -1.$
- iii) $h(3) = 8 \Leftrightarrow k\sqrt{4} = 8 \Leftrightarrow k = 4.$

8. i) Το πεδίο ορισμού της f είναι όλο το $\mathbb{R}$.

- Για $y = 0$ έχουμε $x = 4$, οπότε η $y = f(x)$ τέμνει τον x' στο σημείο $A(4, 0)$.
- Για $x = 0$ έχουμε $y = -4$, οπότε η $y = f(x)$ τέμνει τον y' στο σημείο $B(0, -4)$.

Ομοίως

- ii) Η g έχει πεδίο ορισμού όλο το $\mathbb{R}$ και τέμνει
- τον x' στα σημεία $A_1(2, 0)$ και $A_2(3, 0)$ και
  - τον y' στα σημεία $B(0, 6)$.

- iii) Η h έχει πεδίο ορισμού όλο το $\mathbb{R}$ και

- έχει με τον x' κοινό σημείο το $A(1, 0)$.
- τέμνει τον y' στο σημείο $B(0, 1)$.

- iv) Η q έχει πεδίο ορισμού όλο το $\mathbb{R}$ και

- δεν έχει κοινά σημεία με τον x' .
- τέμνει τον y' στο σημείο $B(0, 1)$.

- v) Η φ έχει πεδίο ορισμού το σύνολο $[1, +\infty)$, οπότε

- έχει με τον x' ένα μόνο κοινό σημείο το $A(1, 0)$ και
- δεν έχει κοινά σημεία με τον y' .

- vi) Η ψ έχει πεδίο ορισμού το σύνολο $(-\infty, -2] \cup [2, +\infty)$, οπότε

- έχει με τον x' δύο κοινά σημεία, τα $A_1(-2, 0)$ και $A_2(2, 0)$.
- δεν έχει κοινά σημεία με τον y' .

- 9.** i) Για $x = 0$ έχουμε $f(0) = -1$. Άρα η C_f τέμνει τον γάλη στο σημείο $A(0, -1)$.

Για $y = 0$ έχουμε $x^2 - 1 = 0 \Leftrightarrow x = -1 \quad \text{ή} \quad x = 1$.

Άρα η C_f τέμνει τον γάλη στα σημεία $B_1(-1, 0)$ και $B_2(1, 0)$.

$$\text{ii) } f(x) > 0 \Leftrightarrow x^2 - 1 > 0 \Leftrightarrow (x + 1)(x - 1) > 0 \Leftrightarrow x < -1 \quad \text{ή} \quad x > 1.$$

- 10. i)** $f(x) = g(x) \Leftrightarrow x^2 - 5x + 4 = 2x - 6 \Leftrightarrow x^2 - 7x + 10 = 0$

$$\Leftrightarrow x = \frac{7 \pm \sqrt{49}}{2} = \frac{7 \pm 3}{2}$$

Άρα $x = 5 \quad \text{ή} \quad x = 2$.

Για $x = 2$, $g(2) = 4 - 6 = -2$.

Για $x = 5$, $g(5) = 4$.

Άρα τα κοινά σημεία των C_f και C_g είναι τα $A(2, -2)$ και $B(5, 4)$.

$$\text{ii) } f(x) < g(x) \Leftrightarrow x^2 - 5x + 4 < 2x - 6 \Leftrightarrow x^2 - 7x + 10 < 0$$

$$\Leftrightarrow (x - 2)(x - 5) < 0 \Leftrightarrow 2 < x < 5.$$

§ 6.3. Η συνάρτηση $f(x) = ax + \beta$

A' ΟΜΑΔΑΣ

- 1.** Όπως είναι γνωστό, για το συντελεστή διεύθυνσης της ευθείας $y = ax + \beta$ ισχύει: $a = \text{εφω}$, όπου ω είναι η γωνία που σχηματίζει η $y = ax + \beta$ με τον άξονα γάλη. Επομένως, θα έχουμε

i) $\text{εφω} = 1$, οπότε $\omega = 45^\circ$.

ii) $\text{εφω} = \sqrt{3}$, οπότε $\omega = 60^\circ$.

iii) $\text{εφω} = -1$, οπότε $\omega = 135^\circ$.

iv) $\text{εφω} = -\sqrt{3}$, οπότε $\omega = 120^\circ$.

- 2.** Αν θέσουμε $\Delta x = x_2 - x_1$ και $\Delta y = y_2 - y_1$, έχουμε:

i) $a = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{3 - 2}{2 - 1} = 1$.

ii) $a = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{1 - 2}{2 - 1} = -1$.

iii) $a = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{1 - 1}{-1 - 2} = 0$.

iv) $a = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{1 - 3}{2 - 1} = \frac{-2}{1} = -2$.

- 3.** Σε όλες τις περιπτώσεις η εξίσωση της ευθείας είναι της μορφής $y = ax + \beta$.

i) Επειδή $a = -1$ και $\beta = 2$, η εξίσωση της ευθείας είναι: $y = -x + 2$.

ii) Επειδή $a = \text{εφ } 45^\circ = 1$ και $\beta = 1$, η εξίσωση της ευθείας είναι: $y = x + 1$.

iii) Επειδή η ευθεία είναι παράλληλη με την $y = 2x - 3$ θα έχει ίδια κλίση με αυτή, οπότε θα είναι $\alpha = 2$. Άρα η ζητούμενη εξίσωση είναι της μορφής: $y = 2x + \beta$ και επειδή η ευθεία διέρχεται από το σημείο $A(1, 1)$ θα ισχύει $1 = 2 \cdot 1 + \beta$ οπότε θα έχουμε $\beta = -1$. Επομένως, η εξίσωση της ευθείας είναι $y = 2x - 1$.

4. Όπως είδαμε στην άσκηση 2, σε όλες τις περιπτώσεις η ευθεία έχει συντελεστή διεύθυνσης, οπότε έχει εξίσωση της μορφής $y = \alpha x + \beta$.

i) Επειδή $\alpha = 1$, η ζητούμενη εξίσωση είναι της μορφής $y = x + \beta$ και επειδή η ευθεία διέρχεται από το σημείο $A(1, 2)$ θα ισχύει $2 = 1 + \beta$ οπότε θα είναι $\beta = 1$. Επομένως η εξίσωση της ευθείας είναι $y = x + 1$.

ii) Επειδή $\alpha = -1$, η ζητούμενη εξίσωση είναι της μορφής $y = -x + \beta$ και επειδή η ευθεία διέρχεται από το σημείο $A(1, 2)$ θα ισχύει $2 = -1 + \beta$ οπότε θα είναι $\beta = 3$. Επομένως η εξίσωση της ευθείας είναι: $y = -x + 3$.

iii) Επειδή $\alpha = 0$, η εξίσωση της ευθείας είναι της μορφής $y = \beta$ και επειδή η ευθεία διέρχεται από το σημείο $A(2, 1)$, η ζητούμενη εξίσωση είναι $y = 1$.

iv) Επειδή $\alpha = -2$, η εξίσωση της ευθείας είναι της μορφής $y = -2x + \beta$ και επειδή διέρχεται από το σημείο $A(1, 3)$ θα ισχύει $3 = -2 + \beta$ οπότε θα είναι $\beta = 5$. Επομένως η εξίσωση της ευθείας είναι: $y = -2x + 5$.

5. Η ζητούμενη εξίσωση είναι της μορφής $C = \alpha \cdot F + \beta$ επειδή το νερό παγώνει στους 0°C ή στους 32°F , θα ισχύει $0 = \alpha \cdot 32 + \beta$. (1)

Επειδή, επιπλέον, το νερό βράζει στους 100°C ή στους 212°F , θα ισχύει $100 = \alpha \cdot 212 + \beta$. (2)

Αν αφαιρέσουμε κατά μέλη τις (1) και (2) βρίσκουμε $100 = \alpha \cdot 180$, οπότε

$$\alpha = \frac{5}{9} \text{ και επομένως } \beta = -\frac{5}{9} \cdot 32. \text{ Άρα, η ζητούμενη εξίσωση είναι}$$

$$C = \frac{5}{9} F - \frac{5}{9} \cdot 32 \Leftrightarrow C = \frac{5}{9} (F - 32).$$

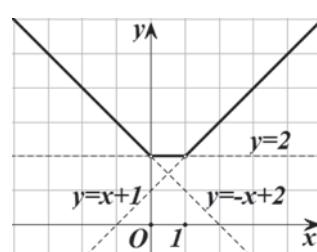
Αν υπάρχει θερμοκρασία που να εκφράζεται και στις δύο κλίμακες με τον αριθμό T , τότε θα ισχύει

$$T = \frac{5}{9} (T - 32) \Leftrightarrow 9T = 5T - 5 \cdot 32 \Leftrightarrow 4T = -5 \cdot 32 \Leftrightarrow T = -40.$$

Άρα οι -40°F αντιστοιχούν στους -40°C .

6. Η γραφική παράσταση της f αποτελείται:

- ✓ Από το τμήμα της ευθείας $y = -x + 2$ του οποίου τα σημεία έχουν τετμημένη $x \in (-\infty, 0]$.
- ✓ Από το τμήμα της ευθείας $y = 2$ του οποίου τα σημεία έχουν τετμημένη $x \in [0, 1]$ και

- ✓ Από το τμήμα της ευθείας $y = x + 1$ του οποίου τα σημεία έχουν τετμημένη $x \in [1, +\infty)$.

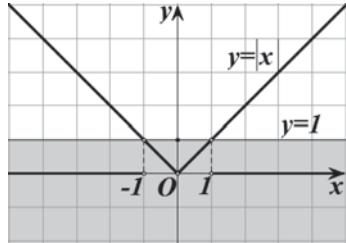
7. i) Οι ρίζες εξίσωσης $f(x) = 1$ είναι οι τετμημένες κοινών σημείων της $y = f(x)$ και της ευθείας $y = 1$, δηλαδή οι αριθμοί -1 και 1 .

Οι ρίζες της εξίσωσης $f(x) = x$ είναι τετμημένες των κοινών σημείων της $y = f(x)$ και της ευθείας $y = x$, δηλαδή οι αριθμοί $-2, 0$ και 1 .

- ii) Οι λύσεις της ανίσωσης $f(x) < 1$ είναι οι τετμημένες των σημείων της $y = f(x)$ τα οποία βρίσκονται κάτω από την ευθεία $y = 1$, δηλαδή οι αριθμοί $x \in (-\infty, 1) - \{-1\}$.

Οι λύσεις της ανίσωσης $f(x) \geq x$ είναι οι τετμημένες των σημείων της $y = f(x)$ τα οποία βρίσκονται πάνω από την ευθεία $y = x$ ή στην ευθεία αυτή, δηλαδή τα σημεία $x \in [-2, 0] \cup [1, +\infty)$.

8. i) Οι γραφικές παραστάσεις των $f(x) = |x|$ και $g(x) = 1$ δίνονται στο διπλανό σχήμα.

- ✓ Οι λύσεις της ανίσωσης $|x| \leq 1$ είναι οι τετμημένες των σημείων της $y = |x|$ που βρίσκονται κάτω από την ευθεία $y = 1$ ή στην ευθεία αυτή, δηλαδή τα $x \in [-1, 1]$.

- ✓ Οι λύσεις ανίσωσης $|x| > 1$ είναι οι τετμημένες των σημείων της $y = |x|$ που βρίσκονται πάνω από την ευθεία $y = 1$, δηλαδή τα $x \in (-\infty, -1) \cup (1, +\infty)$.

- ii) Από θεωρία γνωρίζουμε ότι για $\rho > 0$ ισχύει

$$|x| \leq \rho \Leftrightarrow -\rho \leq x \leq \rho.$$

$$|x| > \rho \Leftrightarrow x < -\rho \quad \text{ή} \quad x > \rho.$$

Επομένως

$$|x| \leq 1 \Leftrightarrow -1 \leq x \leq 1.$$

$$|x| > 1 \Leftrightarrow x < -1 \quad \text{ή} \quad x > 1.$$

B' ΟΜΑΔΑΣ

1. i) Είναι

$$f(-6) = 1, f(-5) = \frac{1}{2}, f(-4) = 0, f(-3) = -\frac{1}{2}, f(-2) = -1, f(-1) = 0.$$

$$f(0) = 1, f(1) = 1, f(2) = 1, f(3) = 0, f(4) = -1, f(5) = -2.$$

- ii) Οι ρίζες της εξίσωσης $f(x) = a$ είναι οι τετμημένες του σημείου της C_f που έχουν τεταγμένη a . Επομένως

- ✓ Οι ρίζες της $f(x) = 0$ είναι οι αριθμοί $-4, -1$ και 3 .

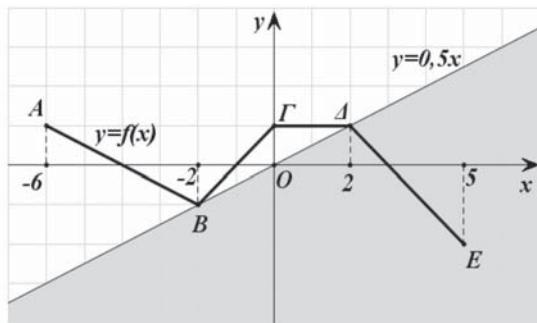
- ✓ Οι ρίζες της $f(x) = -1$ είναι οι αριθμοί -2 και 4 .

- ✓ Οι ρίζες της $f(x) = 1$ είναι ο αριθμός -6 και όλοι οι αριθμοί του κλειστού διαστήματος $[0, 2]$.

iii) Η ευθεία $B\Delta$ είναι εξίσωση της μορφής $y = ax + \beta$ και επειδή διέρχεται από τα σημεία $B(-2, -1)$ και $\Delta(2, 1)$ θα ισχύει $-1 = a(-2) + \beta$ και $1 = a \cdot 2 + \beta$.

Οπότε, με πρόσθεση των εξισώσεων αυτών κατά μέλη, βρίσκουμε ότι $\beta = 0$ και επομένως θα έχουμε $a = 0,5$.

Άρα η εξίσωση της ευθείας $B\Delta$ θα είναι η $y = 0,5x$.

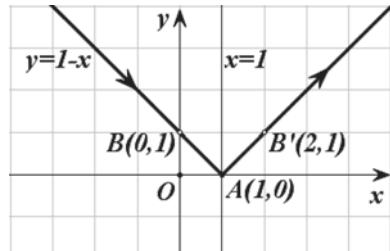

Επομένως, οι λύσεις της ανίσωσης $f(x) \leq 0,5x$ είναι οι τετμημένες των σημείων της γραφικής παράστασης της f που βρίσκονται κάτω από την ευθεία $y = 0,5x$, ή πάνω σ' αυτή. Είναι δηλαδή όλα τα $x \in [2, 5] \cup \{-2\}$.

2. Η ανάκλαση γίνεται στο σημείο $A(1, 0)$ και η ανακλωμένη είναι συμμετρική της ημιευθείας AB (σχ.) ως προς άξονα την ευθεία $x = 1$.

Επομένως, η ανακλώμενη θα είναι η ημιευθεία που διέρχεται από τα σημεία $A(1, 0)$ και $B'(2, 1)$, όπου A η αρχή της.

Αν $y = ax + \beta$, $x \geq 1$ είναι η εξίσωση της ανακλώμενης ακτίνας, τότε αυτή θα επαλυθεύεται από τα ζεύγη $(1, 0)$ και $(2, 1)$. Δηλαδή θα ισχύουν $0 = a + \beta$ και $1 = 2a + \beta$, από τις οποίες βρίσκουμε $a = 1$ και $\beta = -1$. Επομένως η εξίσωση της ανακλώμενης ακτίνας είναι: $y = x - 1$, $x \geq 1$.

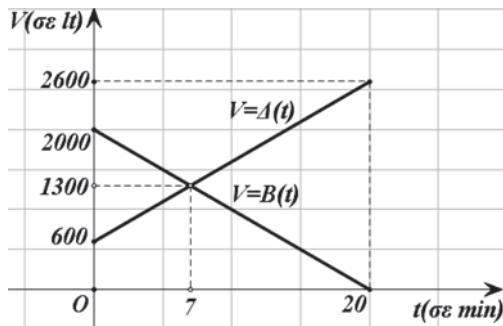

3. i) α) Αν $B(t)$ είναι η ποσότητα σε λίτρα της βενζίνης στο βυτιοφόρο κατά τη χρονική στιγμή t , τότε θα ισχύει $B(t) = 2000 - 100t$ και επειδή πρέπει $B(t) \geq 0$ θα ισχύει $2000 - 100t \geq 0 \Leftrightarrow t \leq 20$.

Επομένως, θα έχουμε $B(t) = 2000 - 100t$, $0 \leq t \leq 20$.

- β) Αν $\Delta(t)$ είναι η ποσότητα σε λίτρα της βενζίνης στη δεξαμενή κατά τη χρονική στιγμή t , τότε θα ισχύει $\Delta(t) = 600 + 100t$, $0 \leq t \leq 20$.

- ii) Οι γραφικές παραστάσεις της παραπάνω συνάρτησης είναι τα ευθύγραμμα τμήματα του παρακάτω σχήματος. Η χρονική στιγμή κατά την οποία οι δύο ποσότητες είναι ίσες είναι η λύση της εξίσωσης $B(t) = \Delta(t)$, η οποία γράφεται $2000 - 100t = 600 + 100t \Leftrightarrow 200t = 1400 \Leftrightarrow t = 7$.
Άρα η ζητούμενη χρονική στιγμή είναι η $t = 7\text{min}$.

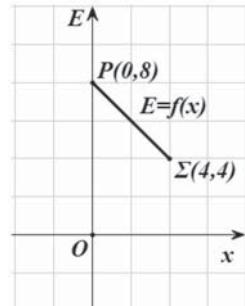

4. Για να βρούμε το εμβαδόν του τριγώνου $\triangle MGD$ αφαιρούμε από το εμβαδόν του τραπεζίου $ABG\Delta$ το άθροισμα των εμβαδών των ορθογώνιων τριγώνων $\triangle AMD$ και $\triangle BMG$. Έτσι έχουμε

$$\begin{aligned} E_{M\bar{G}\Delta} &= E_{ABG\Delta} - E_{AM\bar{D}} - E_{BM\bar{G}} \\ &= \frac{4+2}{2} \cdot 4 - \frac{x \cdot 4}{2} - \frac{(4-x) \cdot 2}{2} \\ &= 12 - 2x - (4-x) = -x + 8. \end{aligned}$$

Επομένως, η συνάρτηση f έχει τύπο
 $f(x) = -x + 8$, με $0 \leq x \leq 4$.

Άρα, η γραφική της παράσταση είναι το ευθυγράμμα με άκρα τα σημεία $P(0, 8)$ και $\Sigma(4, 4)$.

5. i) Το ευθυγράμμα k_1 έχει εξίσωση της μορφής $h = \alpha t + \beta$ και επειδή διέρχεται από τα σημεία $A(3, 0)$ και $\Gamma(0, 20)$ θα ισχύει $0 = 3\alpha + \beta$ και $20 = \beta$,

οπότε θα είναι $\alpha = -\frac{20}{3}$ και $\beta = 20$. Επομένως, το ευθυγράμμα k_1 έχει εξίσωση

$$h_1(t) = -\frac{20}{3}t + 20, \quad 0 \leq t \leq 3.$$

Άρα η αντίστοιχη συνάρτηση του ύψους του κεριού K_1 είναι η

$$h_1(t) = -\frac{20}{3}t + 20, \quad 0 \leq t \leq 3. \quad (1)$$

Ομοίως, βρίσκουμε ότι η αντίστοιχη συνάρτηση του ύψους του κεριού K_2 είναι η

$$h_2(t) = -5t + 20, \quad 0 \leq t \leq 4. \quad (2)$$

ii) Το κερί k_2 είχε διπλάσιο ύψος από το κερί k_1 τη χρονική στιγμή κατά την οποία ισχύει $h_2(t) = 2h_1(t)$. Έχουμε λοιπόν:

$$\begin{aligned} h_2(t) = 2h_1(t) &\Leftrightarrow -\frac{20}{4}t + 20 = 2 \left(-\frac{20}{3}t + 20 \right) \Leftrightarrow -\frac{1}{4}t + 1 = 2 \left(-\frac{1}{3}t + 1 \right) \\ &\Leftrightarrow -\frac{1}{4}t + 1 = -\frac{2}{3}t + 2 \Leftrightarrow -3t + 12 = -8t + 24 \\ &\Leftrightarrow 5t = 12 \Leftrightarrow t = 2,4. \end{aligned}$$

Άρα, το k_2 είχε το διπλάσιο ύψος από το k_1 τη χρονική στιγμή $t = 2,4$ h.

iii) Αν εργαστούμε όπως στο ερώτημα i) θα βρούμε ότι

$$h_1(t) = -\frac{v}{3}t + v, \quad 0 \leq t \leq 3.$$

$$h_2(t) = -\frac{v}{4}t + v, \quad 0 \leq t \leq 4.$$

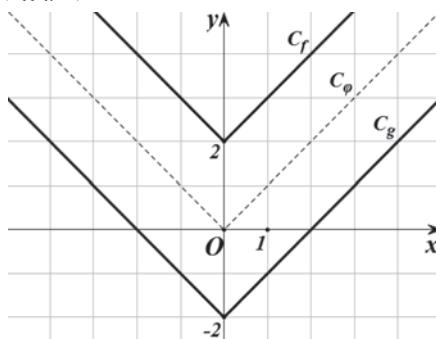
$$\begin{aligned} \text{οπότε, } h_2(t) = 2h_1(t) &\Leftrightarrow -\frac{v}{4}t + v = 2 \left(-\frac{v}{3}t + v \right) \\ &\Leftrightarrow -\frac{1}{4}t + 1 = 2 \left(-\frac{1}{3}t + 1 \right) \Leftrightarrow t = 2,4. \end{aligned}$$

Παρατηρούμε δηλαδή ότι το k_2 θα έχει διπλάσιο ύψος από το k_1 τη χρονική στιγμή $t = 2,4$ h, ανεξάρτητα του αρχικού ύψους υ των κεριών k_1 και k_2 .

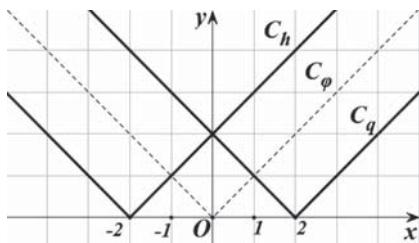
§ 6.4. Κατακόρυφη - Οριζόντια μετατόπιση καμπύλης

A' ΟΜΑΔΑΣ

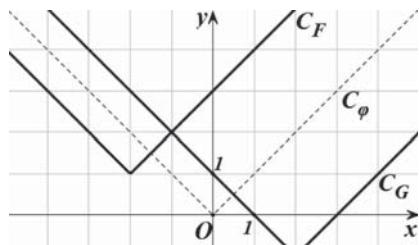
- Όπως είδαμε στην §4.3, η γραφική παράσταση της $\varphi(x) = |x|$, αποτελείται από τις διχοτόμους των γωνιών $x \hat{\wedge} Oy$ και $x' \hat{\wedge} Oy$. Η γραφική παράσταση της $f(x) = |x| + 2$ προκύπτει από μια κατακόρυφη μετατόπιση της $y = |x|$, κατά 2 μονάδες προς τα πάνω, ενώ η γραφική παράσταση της $f(x) = |x| - 2$ προκύπτει από μια κατακόρυφη μετατόπιση της $y = |x|$, κατά 2 μονάδες προς τα κάτω (σχήμα).

2. Η γραφική παράσταση της $h(x) = |x + 2|$ προκύπτει από μια οριζόντια μετατόπιση της $y = |x|$, κατά 2 μονάδες προς τα αριστερά, ενώ η γραφική παράσταση της $q(x) = |x - 2|$ προκύπτει από μια οριζόντια μετατόπιση της $y = |x|$, κατά 2 μονάδες προς τα δεξιά (σχήμα).

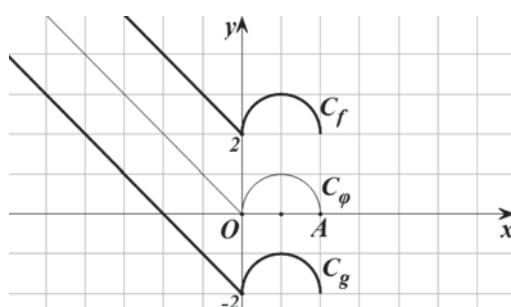

3. Αρχικά χαράσσουμε την $y = |x + 2|$, που, όπως είδαμε στην προηγούμενη άσκηση, προκύπτει από μια οριζόντια μετατόπιση της $y = |x|$ κατά 2 μονάδες προς τα αριστερά. Στη συνέχεια χαράσσουμε την $y = |x + 2| + 1$, που, όπως γνωρίζουμε, προκύπτει από μια κατακόρυφη μετατόπιση της γραφικής παράστασης της $y = |x + 2|$ κατά 1 μονάδα προς τα πάνω. Επομένως, η γραφική παράσταση της $F(x) = |x + 2| + 1$ προκύπτει από δύο διαδοχικές μετατοπίσεις της $y = |x|$, μιας οριζόντιας κατά 2 μονάδες προς τα αριστερά και μιας κατακόρυφης κατά 1 μονάδα προς τα πάνω (σχήμα).

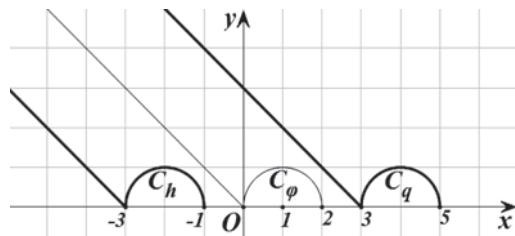

Ομοίως, η γραφική παράσταση της $G(x) = |x - 2| - 1$, προκύπτει από δύο διαδοχικές μετατοπίσεις της $y = |x|$, μιας οριζόντιας κατά 2 μονάδες προς τα δεξιά και μιας κατακόρυφης κατά 1 μονάδα προς τα κάτω (σχήμα).

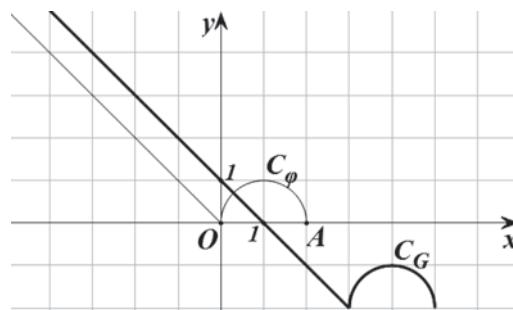
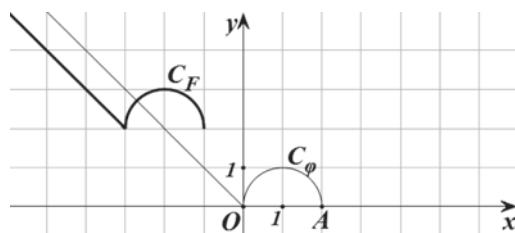
4. i)

ii)

iii)

5. i) $f(x) = 2(x - 2)^2 - 1 + 1 = 2(x - 2)^2$.
 ii) $f(x) = 2(x - 3)^2 - 1 - 2 = 2(x - 3)^2 - 3$.
 iii) $f(x) = 2(x + 2)^2 - 1 + 1 = 2(x + 2)^2$.
 iv) $f(x) = 2(x + 3)^2 - 1 - 2 = 2(x + 3)^2 - 3$.

§ 6.5. Μονοτονία - Ακρότατα - Συμμετρίες συνάρτησης

A' ΟΜΑΔΑΣ

- H f είναι γνησίως φθίνουσα στο $(-\infty, 1]$ και γνησίως αύξουσα στο $[1, +\infty)$.
 • H g είναι γνησίως αύξουσα στο $(-\infty, 0]$, γνησίως φθίνουσα στο $[0, 2]$ και γνησίως αύξουσα στο $[2, +\infty)$.
 • H h είναι γνησίως φθίνουσα στο $(-\infty, -1]$, γνησίως αύξουσα στο $[-1, 0]$, γνησίως φθίνουσα στο $[0, 1]$ και γνησίως αύξουσα στο $[1, +\infty)$.

2. • H f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο για $x = 1$, το $f(1) = -1$ και δεν παρουσιάζει ολικό μέγιστο.
 • H g δεν παρουσιάζει ούτε ολικό μέγιστο ούτε ολικό ελάχιστο.
 • H h παρουσιάζει ολικό ελάχιστο για $x = -1$ και για $x = 1$ το $h(-1) = h(1) = -2$, ενώ δεν παρουσιάζει ολικό μέγιστο.
3. i) Αρκεί να δείξουμε τα $f(x) \geq f(3)$. Έχουμε
 $f(x) \geq f(3) \Leftrightarrow x^2 - 6x + 10 \geq 3^2 - 6 \cdot 3 + 10 \Leftrightarrow (x - 3)^2 \geq 0$, που ισχύει.
- ii) Αρκεί να δείξουμε ότι $g(x) \leq g(1)$. Έχουμε
 $g(x) \leq g(1) \Leftrightarrow \frac{2x}{x^2 + 1} \leq \frac{2 \cdot 1}{1^2 + 1} \Leftrightarrow 2x \leq x^2 + 1 \Leftrightarrow 0 \leq (x - 1)^2$, που ισχύει.
4. i) H f_1 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$ και για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει
 $f_1(-x) = 3(-x)^2 + 5(-x)^4 = 3x^2 + 5x^4$, άρα η f_1 είναι άρτια.
- ii) H f_2 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$ και για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει
 $f_2(-x) = 3|-x| + 1 = 3|x| + 1$, άρα η f_2 είναι άρτια.
- iii) H f_3 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$ και για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει
 $f_3(-x) = |-x + 1|$, οπότε δεν είναι ούτε άρτια, ούτε περιττή, αφού
 $f_3(-1) \neq \pm f_3(1)$.
- iv) H f_4 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$ και για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει
 $f_4(-x) = (-x)^3 - 3(-x)^5 = -(x^3 - 3x^5) = -f_4(x)$, άρα η f_4 περιττή.
- v) H f_5 έχει πεδίο ορισμού το $(-\infty, 1) \cup (1, +\infty)$ που δεν έχει κέντρο συμμετρίας το 0. Άρα, η f_5 δεν είναι ούτε άρτια, ούτε περιττή.
 $f_5(-x) = \frac{(-x)^2}{1-x} = \frac{x^2}{1-x}$, άρα ούτε άρτια, ούτε περιττή.
- vi) H f_6 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$ και για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει
 $f_6(-x) = \frac{-2x}{(-x)^2 + 1} = \frac{-2x}{x^2 + 1} = -\frac{2x}{x^2 + 1} = -f_6(x)$, άρα f_6 είναι περιττή.
5. i) H f_1 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}^* = \{x \in \mathbb{R} \mid x \neq 0\}$ και για κάθε $x \in \mathbb{R}^*$ ισχύει
 $f_1(-x) = \frac{1}{|-x|} = \frac{1}{|x|} = f_1(x)$.
 Άρα η f_1 είναι άρτια.
- ii) H f_2 έχει πεδίο ορισμού το $[2, +\infty)$ που δεν έχει κέντρο συμμετρίας το 0. Άρα δεν είναι ούτε άρτια, ούτε περιττή.

- iii) Η f_3 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$ και για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει
 $f_3(-x) = |-x - 1| - |-x + 1| = |x + 1| - |x - 1| = -f_3(x)$.
 Άρα η f_3 είναι περιττή.

- iv) Η f_4 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}^*$ και είναι περιττή, διότι ισχύει

$$f_4(x) = \frac{x^2 + 1}{x} = \frac{1}{x}$$

Τέλος, αν εργαστούμε όπως στην i), θα αποδείξουμε ότι:

- v) Η f_5 έχει πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$ και είναι άρτια, διότι $f_5(-x) = f_5(x)$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

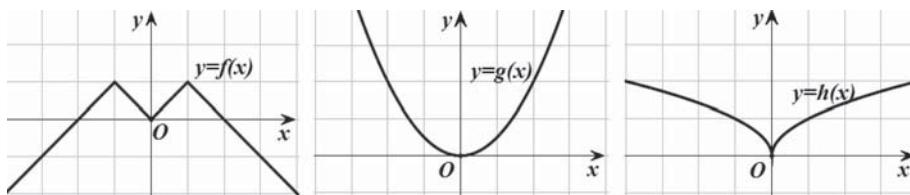
- vi) Η f_6 έχει πεδίο ορισμού το $[-1, 1]$ και είναι άρτια, διότι $f_6(-x) = f_6(x)$, για κάθε $x \in [-1, 1]$.

6. i) Η C_f έχει κέντρο συμμετρίας το $O(0, 0)$. Άρα η f είναι περιττή.
 ii) Η C_g έχει άξονα συμμετρίας τον y' . Άρα η g είναι άρτια.
 iii) Η C_h δεν έχει ούτε άξονα συμμετρίας τον y' , ούτε κέντρο συμμετρίας το $O(0, 0)$. Άρα η h δεν είναι ούτε άρτια ούτε περιττή.

7. Ομοίως

- i) Η f είναι άρτια.
 ii) Η g είναι περιττή.
 iii) Η h δεν είναι ούτε άρτια, ούτε περιττή.

8. a) Παίρνουμε τις συμμετρικές των C_1 , C_2 και C_3 ως προς την αρχή των ξενώνων.

- β) Παίρνουμε τις συμμετρικές των C_1 , C_2 και C_3 ως προς την αρχή των ξενώνων.

